

LIETUVOS RESPUBLIKOS SVEIKATOS APSAUGOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Vilniaus g. 33, LT-01506 Vilnius, tel. (8 5) 266 1400,
faks. (8 5) 266 1402, el. p. ministerija@sam.lt, <http://www.sam.lt>.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188603472

Lietuvos Respublikos teisingumo
ministerijai,
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir
inovacijų ministerijai,
Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministerijai,
Valstybinei maisto ir veterinarijos
tarnybai,
Maisto papildų gamintojų asociacijai

2021-10-26 Nr. (1.1.9E-411) 10-5695

DĖL SVEIKATOS APSAUGOS MINISTRO ĮSAKYMO PROJEKTO DERINIMO

Sveikatos apsaugos ministerija parengė ir teikia derinti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2010 m. gegužės 13 d. įsakymo Nr. V-432 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 17:2016 „Maisto papildai“ patvirtinimo“ pakeitimo“ projektą (toliau – Įsakymo projektas).

Įsakymo projekto tikslas – siekiant saugoti gyventojų sveikatą nustatyti didžiausią leidžiamą kalio kiekį maisto papildų rekomenduojamame suvartoti per parą kiekyje. Atsižvelgiant į tai, kad buvo priimtas Lietuvos Respublikos pluoštinių kanapių įstatymo Nr. XII-336 pakeitimo įstatymas, Įsakymo projektu siekiama suderinti Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus.

2020 metais buvo gautos Seimo kontrolieriaus rekomendacijos, spręsti teisinio reglamentavimo tobulinimo klausimus reikalavimų kalio maisto papildams srityje. Sveikatos apsaugos ministerija Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2021 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. V-1052 „Dėl darbo grupės Lietuvos higienos normos HN 17:2016 „Maisto papildai“ pakeitimo projektui parengti sudarymo“ sudarė darbo grupę šiam klausimui spręsti ir Lietuvos higienos normos 17:2016 „Maisto papildai“ pakeitimo projektui parengti.

Kalis – žmogaus organizmui būtinas mikroelementas, jo biologinis vaidmuo žmogaus kūne labai įvairus, apima daugelį organizmo sistemų ir funkcijų. Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) pabrėžia, kad suaugusieji turėtų suvartoti ne mažiau kaip 3510 mg kalio per dieną. Vilniaus universiteto Santaros klinikų, Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto ir Vilniaus medicinos draugijos mokslininkų 2018–2020 metais atlikto tyrimo „Lietuvos gyventojų natrio ir jodo būklės vertinimas bei visuomenės sveikatos politikos gairių sudarymas“ (toliau – NATRIJOD tyrimas) rezultatai parodė, kad tik 23,1 proc. Lietuvos suaugusių gyventojų suvartoja rekomenduojamą kalio kiekį, kuris vyrams yra 3500 mg per dieną, o moterims – 3100 mg per dieną. Suaugusių Lietuvos gyventojų faktinės mitybos tyrimo, atlikto 2019–2020 metais, rezultatai parodė, kad suaugusių gyventojų suvartojamo kalio kiekis yra vidutiniškai 2440 mg per parą. Atsižvelgiant į šiuos

duomenis, galima daryti išvadą, kad Lietuvos suaugusieji, siekdami gauti rekomenduojamą paros normą, turėtų papildomai suvartoti apie 1000 mg kalio per parą. Kalis gali būti gaunamas vartojant maisto produktus, turinčius daugiau kalio (kalio gausu džiovintuose vaisiuose, riešutuose, ankštinėse daržovėse, pomidoruose, bananuose, kituose vaisiuose ir daržovėse), arba iš kalio turinčių maisto papildų.

Įsakymo projektu reglamentuojamas didžiausias leidžiamas kalio kiekis, esantis maisto papildų kiekyje, kurį rekomenduojama suvartoti per parą. Šis kiekis buvo nustatytas atsižvelgiant į Suaugusių Lietuvos gyventojų faktinės mitybos tyrimo rezultatus, NATRIJOD projekto, vykdyto bendradarbiaujant su PSO, rezultatus ir rekomendacijas, Rekomenduojamas paros maistinių medžiagų ir energijos normos, patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 1999 m. lapkričio 25 d. įsakymu Nr. 510 „Dėl Rekomenduojamų paros maistinių medžiagų ir energijos normų patvirtinimo“ (Sveikatos apsaugos ministro 2016 m. birželio 23 d. įsakymo Nr. V-836 redakcija) ir kitų Europos Sąjungos (ES) valstybių praktiką (pvz., Belgija turi nacionaliniu lygiu nustatytą didžiausią maisto papilduose leidžiamą kalio kiekį, kuris sudaro 150 proc. rekomenduojamos paros normos ir yra lygus 6000 mg). Įsakymo projektu nustatoma, kad maisto papildų kiekyje, kurį rekomenduojama suvartoti per parą, turi būti ne daugiau kaip 1000 mg kalio. Šis kiekis sudaro apie 30 proc. rekomenduojamos paros normos.

Nei ES tiesiogiai taikomuose teisės aktuose, nei Lietuvos nacionaliniuose teisės aktuose nėra nustatyti didžiausi leidžiami pridėti į maisto produktus, įskaitant maisto papildus, vitaminų ir mineralinių medžiagų kiekiai.

2002 m. birželio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos [2002/46/EB](#) dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su maisto papildais, suderinimo 5 straipsnio 4 dalyje nustatyta, kad didžiausius ir mažiausius maisto papilduose esančių vitaminų ir mineralinių medžiagų kiekius, suvartojamus per parą, kaip rekomenduoja jų gamintojas, tvirtina Komisija. 2009 m. lapkričio 30 d. priimtas Komisijos reglamentas [\(EB\) Nr. 1170/2009](#) iš dalies keičiantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą [2002/46/EB](#) ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą [\(EB\) Nr. 1925/2006](#) dėl vitaminų ir mineralinių medžiagų bei jų formų, kurių galima pridėti į maisto produktus, įskaitant maisto papildus, sąrašų, tačiau jame nebuvo nustatyti minėti vitaminų ir mineralinių medžiagų kiekiai. 2021 metais Komisija pradėjo darbą dėl didžiausių leidžiamų vitaminų ir mineralinių medžiagų kiekių maisto papilduose reglamentavimo ir harmonizavimo ES lygiu, todėl yra tikslinga palaukti, kol šis klausimas bus suderintas ES mastu, ir tik tada, esant poreikiui, priimti nacionalinius sprendimus dėl kitų, nei kalis, mineralinių medžiagų kiekių maisto papilduose reglamentavimo.

Taikant „dviejų datų“ taisyklę, patvirtintas Įsakymas turėtų įsigalioti 2022 m. gegužės 1 d.

Įsakymo projektas skelbiamas Lietuvos Respublikos Seimo Teisės aktų informacinėje sistemoje (TAIS) derinti su institucijomis ir visuomene.

PRIDEDAMA:

1. Įsakymo projektas, 1 lapas.
2. Įsakymo projekto lyginamasis variantas, 1 lapas.

Viceministrė

Aušra Bilotienė Motiejūnienė